

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ ๖

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นางสาวสายทิพย์ คำจำ	ค.บ. (คหกรรมศาสตร์)
นางศรุตดา โพธิ์เพชร	ศศ.บ. (อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย)

ผู้ตรวจ

นายวิสกา ดวงอ่อนนาม	วท.ม. (ครุศาสตร์เกษตร)
นางสาวปิยวีร์ จุติพงษ์รักษา	ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา)
นายชลอ การทวี	ค.อ.บ. (อุตสาหกรรม-เครื่องมือกล)

บรรณาธิการ

นางสาวสุชาดา วราหพันธ์	กศ.บ. (สังคมศึกษา), ค.ม. (พื้นฐานการศึกษา)
นางสาวจริยา บุรพกุลศรี	กศ.บ. (คหกรรมศาสตร์), ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN : 978-616-07-2087-8

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายการเงินและบัญชี, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง :

๖๗/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๕, ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๕, ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๐-๒ โทรสาร ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๗

ฝ่ายวิชาการ :

๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๕-๒๐, ๐-๒๕๕๓-๘๑๖๘-๕ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๒๕๖๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน **การงานอาชีพ ๖** เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งยึดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยปรับปรุงเนื้อหาให้ประกอบด้วย
๒ สาระ ได้แก่ สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ ๒ การอาชีพ ประกอบด้วยนำเสนอ
เนื้อหาให้ทันสมัยน่าสนใจ และเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๙ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บ้านที่น่าอยู่
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เสื้อผ้าแสนสวย
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ กินดีอยู่ดี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ งานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เกษตรคู่บ้าน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ ปลาสวยงามของฉัน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ งานช่างสร้างสรรค์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ งานธุรกิจในชีวิตประจำวัน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ การเลือกอาชีพ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน **การงานอาชีพ ๖** เล่มนี้ จะอำนวย
ประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็ม
ตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

สารบัญ

งานบ้าน

๑

บ้านที่น่าอยู่

การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน
ทักษะกระบวนการทำงาน
มารยาทในการทำงานกับสมาชิก
ในครอบครัวและผู้อื่น
คำถามชวนตอบ

๑

๒

๑๙

๒๙

๒๙

๒

เสื้อผ้าแสนงาม

การดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า
การซ่อมแซมเสื้อผ้า
คำถามชวนตอบ

๓๐

๓๑

๓๗

๔๔

๓

กินดีอยู่ดี

การเตรียมอาหาร
การประกอบอาหาร
การจัดตกแต่งอาหาร
คำถามชวนตอบ

๔๕

๔๖

๕๘

๖๖

๖๘

งานประดิษฐ์

๔

งานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์

ความหมายและประโยชน์ของงานประดิษฐ์
การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่ง
ให้สมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนในโอกาสต่าง ๆ
คำถามชวนตอบ

๗๐

๗๑

๗๔

๘๑

งานเกษตร

๕

เกษตรคู่บ้าน

การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ
การปลูกบอนสีตามกระบวนการทำงาน
การปลูกผักปลอดสารพิษ
การปลูกบรอกโคลีตามกระบวนการทำงาน
คำถามชวนตอบ

๘๓

๘๔

๙๓

๙๙

๑๐๑

๑๐๙

๖

หน่วยการเรียนรู้ที่

ปลาสวยงามของฉัน

ประโยชน์และหลักการเลี้ยงปลาสวยงาม
ประเภทและพันธุ์ปลาสวยงาม
ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย
ปัจจัยสำคัญในการเลี้ยงปลาสวยงาม
วัสดุ อุปกรณ์ในการเลี้ยงปลาสวยงาม
การเลี้ยงปลาทางนากยุงตามกระบวนการทำงาน
คำถามชวนตอบ

๑๑๐
๑๑๑
๑๑๔
๑๒๐
๑๒๔
๑๒๗
๑๓๔

งานช่าง

๗

หน่วยการเรียนรู้ที่

งานช่างสร้างสรรค์

ความหมายและประโยชน์ของงานช่าง
เครื่องมือช่างและการบำรุงรักษา
ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานช่าง
การติดตั้ง ประกอบของใช้ในบ้าน
คำถามชวนตอบ

๑๓๖
๑๓๗
๑๓๙
๑๔๒
๑๔๕
๑๔๑

การอาชีพ

๘

หน่วยการเรียนรู้ที่

งานธุรกิจในชีวิตประจำวัน

งานธุรกิจในชีวิตประจำวัน
การบันทึกรายรับ-รายจ่าย
การจัดเก็บเอกสารการเงิน
คำถามชวนตอบ

๑๕๓
๑๕๔
๑๕๘
๑๖๓
๑๖๕

๙

หน่วยการเรียนรู้ที่

การเลือกอาชีพ

อาชีพ
การเลือกอาชีพ
การสำรวจตนเอง
คุณธรรมในการประกอบอาชีพ
คำถามชวนตอบ

๑๗๐
๑๗๑
๑๗๔
๑๗๗
๑๘๐
๑๘๓

บรรณานุกรม

๑๘๔

แผนผังแสดงสาระการเรียนรู้

๑ บ้านที่น่าอยู่

- ★ การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน
- ★ ทักษะกระบวนการทำงาน
- ★ มารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัวและผู้อื่น

๒ เสื้อผ้าแสนงาม

- ★ การดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า
- ★ การซ่อมแซมเสื้อผ้า

๓ กินคืออยู่ดี

- ★ การเตรียมอาหาร
- ★ การประกอบอาหาร
- ★ การจัดตกแต่งอาหาร

งานบ้าน

หน่วยการเรียนรู้ที่

บ้านที่น่าอยู่

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ๑.๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด : สิ่งที่ทำนักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

- มฐ. ๑.๑.๑
๑. อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน
 ๒. ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและมีทักษะการทำงานร่วมกัน
 ๓. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

แนวคิด

บ้านที่น่าอยู่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกภายในบ้าน โดยช่วยกันดูแลรักษาสมบัติภายในบ้านให้สะอาด ปลอดภัยในการใช้งาน นอกจากนี้ยังช่วยยืดอายุการใช้งานได้นาน และยังช่วยให้ครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย

สาระการเรียนรู้

๑. การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน
๒. ทักษะกระบวนการทำงาน
๓. มารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัวและผู้อื่น

การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน

สมบัติภายในบ้าน หมายถึง ทรัพย์สิน สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ ที่อยู่ในบ้าน ของนักเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้หรือชั้นวางของ โทรทัศน์ ตู้เย็น

การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน หมายถึง การใช้ การรักษา และการทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามลักษณะของสิ่งของเครื่องใช้แต่ละชนิด

ประโยชน์ของการดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน มีดังนี้

๑. เกิดความรู้และทักษะการทำงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน

๒. เพื่อให้สมบัติภายในบ้านสะอาด น่าใช้ และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

๓. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสมบัติภายในบ้าน

๔. ช่วยประหยัดทรัพยากรที่จะนำมาสร้างสมบัติภายในบ้านใหม่

๕. สร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การดูแลรักษาเครื่องเรือนเครื่องใช้ภายในบ้าน

เครื่องเรือนเครื่องใช้ภายในบ้านมีหลายชนิด แต่ละชนิดมักทำจากวัสดุที่แตกต่างกัน มีวิธีการใช้และการเก็บรักษาโดยเฉพาะ การนำมาใช้จึงควรใช้ให้เหมาะสมกับงาน และควรหมั่นดูแลรักษาอยู่เสมอ โดยมีวิธีการดังนี้

๑- **เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำจากไม้** มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑) ไม่ควรตั้งไว้กลางแจ้ง เพราะเมื่อโดนแดดและฝนจะทำให้ผุกร่อน ชำรุดเสียหาย

๒) เครื่องเรือนที่มีฝุ่นจับ ใช้ไม้กวาดขนไก่ปัดฝุ่นออก นำผ้าสะอาดชุบน้ำบิดหมาด เช็ดให้สะอาดทุกซอกทุกมุม แล้วปล่อยให้แห้ง

๓) เครื่องเรือนที่ทำจากไม้เนื้ออ่อน ใช้ผ้าชุบน้ำสบู่จาง ๆ เช็ดให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง

๔) เครื่องเรือนที่ทำจากไม้เนื้อแข็ง ใช้ผ้าชุบน้ำสบู่ผสมเจือจาง บิดหมาด เช็ดให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง

๕) เครื่องเรือนที่ทำจากหวาย ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดเช็ดให้สะอาด หรือใช้เครื่องดูดฝุ่นดูดฝุ่นออก ใช้แปรงขนอ่อนชุบน้ำยาล้างจานผสมน้ำ ชัดให้สะอาด ล้างด้วยน้ำเปล่า แล้วเช็ดให้แห้ง

๒. เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำจากหนัง มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑) ไม่ควรให้เครื่องเรือนหนังโดนแดดโดยตรงเพราะจะทำให้หนังแห้งกรอบ ใช้เครื่องดูดฝุ่นดูดฝุ่นให้ทั่วตามร่องช่วงต่อของเครื่องเรือน

๒) ใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นบิดหมาด เช็ดให้ทั่วเครื่องหนัง แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้งที่สะอาดอีกครั้ง นำผ้าแห้งที่สะอาดมาแต้มน้ำยาเคลือบเงาเครื่องหนังปริมาณเล็กน้อย และขัดถูเครื่องหนังจนขึ้นเงาสวยงาม

๓) เครื่องเรือนหนังที่มีรอยเปื้อนมากให้ใช้ผ้าชุบน้ำสบู่จาง ๆ บิดหมาด เช็ดเบาๆ เพื่อไม่ให้ฤทธิ์ของสบู่ทำลายเครื่องหนัง

๔) เครื่องเรือนหนังที่มีคราบเชื้อราให้ใช้น้ำส้มสายชูผสมน้ำแล้วฉีดเพื่อขจัดคราบ แล้วใช้ผ้าแห้งเช็ดออก ถ้าเป็นรอยเปื้อนฝังแน่นให้ใช้น้ำยาทำความสะอาดหนังโดยเฉพาะเช็ดให้สะอาด

๓. เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำจากโลหะ มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑. เหล็ก

สิ่งของเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็ก เช่น มีด แก้วอีสนาม และอุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านอื่นๆ มีวิธีทำความสะอาดดังนี้

๑) หลังจากใช้แล้วรีบทำความสะอาดทันที โดยใช้น้ำยาล้างจานล้างให้สะอาด หากสกปรกมากให้ใช้แผ่นขัดหรือแปรงขัด

๒) ล้างออกด้วยน้ำสะอาดแล้วเช็ดให้แห้ง

การเก็บรักษา ควรเก็บใส่ซอง ปลูก หรือเก็บไว้ในตู้ที่มีดขีด ไม่วางไว้ในที่ลมพัดผ่าน เพราะความชื้นจะทำให้เกิดสนิม

๒. เครื่องเงิน

สิ่งของเครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะเงิน เช่น ชุดน้ำชา แจกัน ชันเงิน พาน โดยธรรมชาติของเครื่องเงินถ้าสัมผัส

เครื่องใช้ที่ทำจากเงิน

อากาศ จะเกิดปฏิกิริยาทำให้เครื่องเงินนั้นหมองคล้ำ ซึ่งสามารถทำความสะอาดได้โดยใช้มะขามเปียกหรือน้ำมะนาวขัดคราบดำออก แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดเช็ดให้แห้ง

การเก็บรักษา เครื่องเงินที่ทำความสะอาดแล้ว ควรเก็บในถุงพลาสติก ปิดปากถุงให้แน่นไม่ให้อากาศเข้า

๓. อะลูมิเนียม

เป็นโลหะชนิดหนึ่ง มีน้ำหนักเบา ไม่เป็นสนิม มักนำมาทำเป็นภาชนะเครื่องใช้ เช่น หม้อ กระทะ ถาด ราวตากผ้า ตู้เก็บเอกสาร มีวิธีทำความสะอาดดังนี้

ตู้เก็บเอกสารที่ทำจากอะลูมิเนียม

- ๑) ใช้แผ่นขัดขัดให้สะอาด แล้วล้างด้วยน้ำสบู่อ่อนๆ ห้ามใช้สารเคมีที่เป็นกรดเข้มข้นขัด
- ๒) รอยไหม้บนอะลูมิเนียมห้ามใช้ไม้หรือเหล็กขูดออก ให้ต้มด้วยน้ำผสมเกลือให้เดือด รอยไหม้จะหลุดออกไปเอง หรือใช้แผ่นขัดขัด แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด

การเก็บรักษา ใช้ผ้าเช็ดให้แห้งเก็บไว้ในตู้เก็บภาชนะ

๔. เครื่องสแตนเลส

สแตนเลสเป็นโลหะผสมระหว่างเหล็ก โครเมียม และนิกเกิล มีคุณสมบัติพิเศษ คือ ทนความร้อนได้ดี ทนทานต่อการกัดกร่อน ไม่เป็นสนิม และดูแลรักษาง่าย นิยมใช้ทำภาชนะหุงต้ม ภาชนะในการรับประทานอาหาร อุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น อ่างล้างภาชนะ มีวิธีทำความสะอาดดังนี้

เครื่องสแตนเลสชนิดต่าง ๆ

วิธีทำความสะอาด

- ๑) ใช้ฟองน้ำชุบน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาล้างจานขัดถูเครื่องสแตนเลสให้สะอาด
- ๒) ล้างน้ำให้สะอาดคว่ำไว้ ผึ่งให้แห้ง

การเก็บรักษา เก็บไว้ในตู้เก็บภาชนะเครื่องใช้

๕. เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำจากแก้วและกระจก

เครื่องเรือนเครื่องใช้ในบ้านที่ทำจากแก้วมีมากมายหลายชนิด ได้แก่ แก้วน้ำ ขวดรูปทรงต่างๆ จาน ชาม ถ้วย ถาด กระจกเงา โต๊ะกระจก แจกัน โคมไฟแขวนประดับ ซึ่งอาจทำจากแก้วเรียบๆ ธรรมดา หรือมีการแกะสลักเจียระไน เครื่องแก้วเหล่านี้มีคุณสมบัติที่ดี คือ ดูแลทำความสะอาดได้ง่าย แต่ก็มิใช่ว่าจะไม่มีข้อเสีย คือ มีความเปราะบาง แตกหักง่าย ฉะนั้นจึงต้องรู้จักใช้และระมัดระวังรักษาไม่ให้เกิดรอยร้าว เพื่อให้ใช้งานได้นาน ซึ่งมีวิธีการดูแลรักษา ดังนี้

ข้อควรระวังในการใช้เครื่องแก้ว

- ๑) ควรระมัดระวังไม่ให้แก้วได้รับความร้อนสูงเกินไปหรือเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิกะทันหันเพราะจะทำให้แตกได้
- ๒) ไม่ควรใช้ภาชนะเครื่องใช้ที่มีรอยแตกร้าวหรือบิ่น เพราะอาจเกิดอันตรายต่อร่างกายได้

- ๓) การล้างทำความสะอาดเครื่องแก้ว ให้ใช้ฟองน้ำชุบน้ำผสมน้ำยาล้างจานเช็ดถู แล้วล้างด้วยน้ำสะอาด คว่ำทิ้งไว้ให้แห้ง

การเก็บรักษา เก็บใส่กล่องใช้กระดาษหรือเศษผ้าวางคั่นทีละใบเพื่อกันกระแทก ถ้าเป็นแก้วไม่ควรวางซ้อนกัน เพราะจะดึงออกยากและทำให้แตกได้

๕. เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำด้วยพลาสติก

พลาสติกมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ ได้แก่ มีความเหนียว ทนทาน แข็งแรง แดงยาก น้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายสะดวก และสามารถนำไปหลอมกลับมาใช้ใหม่ได้ เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำด้วยพลาสติก เช่น จาน ชาม แก้ว โต๊ะ มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑) ควรเลือกภาชนะบรรจุอาหารที่ทำด้วยพลาสติกใสหรือสีขาวเพื่อความปลอดภัยจากสีที่เจือปน

๒) ไม่ควรวางเครื่องใช้พลาสติกไว้ใกล้เตาไฟหรือแหล่งความร้อนอื่นๆ เพราะจะทำให้เกิดการหลอมละลายเสียหายได้

๓) การล้างทำความสะอาดพลาสติกประเภทเมลามีน ซึ่งเป็นพลาสติกที่ทนมาก ให้ล้างด้วยน้ำสบู่หรือน้ำผงซักฟอก แล้วล้างด้วยน้ำสะอาด เช็ดให้แห้ง เก็บในตู้เก็บภาชนะ

๔) ถ้าภาชนะเป็นคราบไขมัน ให้ล้างด้วยน้ำอุ่น ห้ามใช้แผ่นขัดเพราะจะทำให้เป็นรอยขีดข่วน

๕) ถ้ามีกลิ่นอาหารติดให้ล้างด้วยน้ำส้มสายชู หรือใช้เปลือกมะนาวถูแล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด เช็ดให้แห้ง

ภาชนะที่ทำจากพลาสติก

การเก็บรักษา วางซ้อนหรือเก็บไว้เป็นชุดๆ แล้วเก็บในตู้เก็บภาชนะเครื่องใช้

๖. เครื่องเรือนเครื่องใช้ที่ทำจากดินเผา

เครื่องปั้นดินเผาเป็นภาชนะที่ผลิตมาจากดินเหนียว โดยนำดินเหนียวมาผสมกับน้ำแล้วปั้นเป็นรูปร่างนำไปเข้าเตาเผา และเคลือบน้ำยา เครื่องปั้นดินเผาส่วนใหญ่จะเป็นภาชนะเครื่องใช้ในการประกอบอาหาร เช่น ถ้วย ชาม อ่าง ซึ่งมีวิธีการดูแลรักษา ดังนี้

๑) เลือกใช้เครื่องปั้นดินเผาที่เผาสุก เคาะแล้วมีเสียงดังกังวาน จะใช้งานได้ทนทาน ไม่เปราะแตกง่าย

๒) เลือกใช้เครื่องเคลือบดินเผาที่ไม่ตกแตงสีและลวดลายมาก จะปลอดภัยจากสีและสารตะกั่วที่ใช้ทำลวดลาย

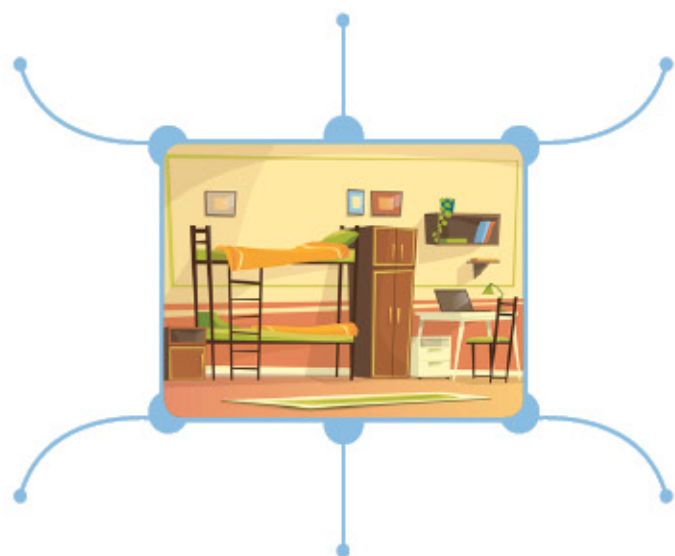
๓) การทำความสะอาดควรล้างด้วยน้ำผสมน้ำยาล้างจานให้สะอาดแล้วผึ่งให้แห้ง และไม่ควรใช้ภาชนะดินเผาที่มีรอยแตกร้าว เพราะเศษอาหารอาจเข้าไปสะสมอยู่ ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

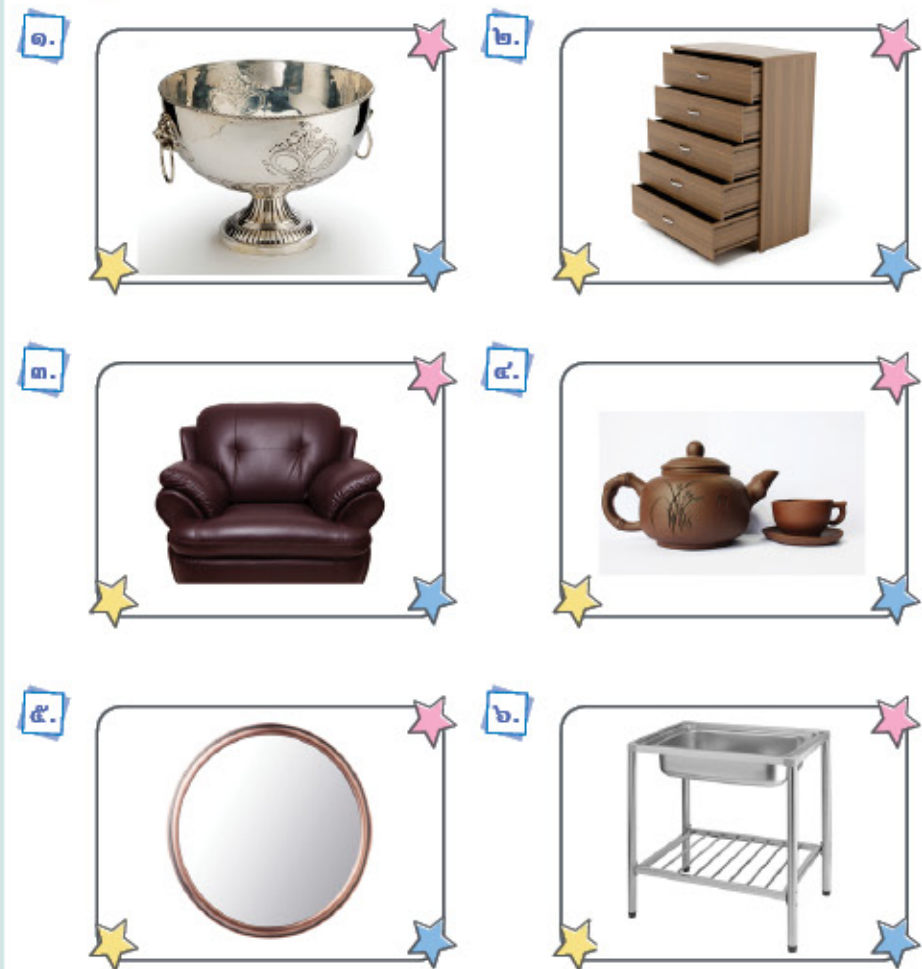
การเก็บรักษา ควรเก็บเข้าตู้ชั้นที่ เพื่อป้องกันแมลงต่างๆ

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน แล้วสรุปเป็นแผนที่ความคิด (ตัวอย่างแผนที่ความคิด)

คำชี้แจง นักเรียนสังเกตภาพ แล้วเขียนบอกวิธีการดูแลรักษา

การดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน

เครื่องใช้ไฟฟ้า หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าเป็นพลังงานรูปแบบอื่น การดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านอย่างถูกต้องและเหมาะสมนอกจากจะเกิดความปลอดภัยและช่วยยืดอายุการใช้งานแล้ว ยังช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้อีกด้วย ซึ่งการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านแต่ละชนิดมีวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑- โทรทัศน์ มีวิธีการดูแลรักษา ดังนี้

๑) วางโทรทัศน์ไว้ในจุดที่มีการถ่ายเทอากาศได้ดี และตั้งห่างจากผนัง มู่ลี่ หรือม่าน อย่างน้อย ๑๐ เซนติเมตร เพื่อให้เครื่องสามารถระบายความร้อนได้สะดวก

๒) หลีกเลี่ยงบริเวณที่มีความร้อนสูงและมีความชื้นมาก ๆ เพราะจะทำให้ทีวีเสื่อมคุณภาพเร็วขึ้น

๓) ไม่ควรปรับจอภาพให้สว่างมากเกินไป เพราะจะทำให้หลอดภาพมีอายุการใช้งานสั้นลง และสิ้นเปลืองพลังงานโดยไม่จำเป็น

๔) การทำความสะอาด ต้องปิดการใช้งาน ถอดปลั๊กไฟออก ใช้ไม้กวาดขนไก่ปัดฝุ่นออก แล้วใช้ผ้านุ่ม ๆ เช็ดตัวตู้โทรทัศน์ ส่วนจอภาพใช้ผ้านุ่มชุบน้ำยาล้างจานที่ผสมน้ำเจือจางบิดหมาดเช็ดทำความสะอาด จากนั้นใช้ผ้าไมโครไฟเบอร์เช็ดให้แห้ง

๑๓

๒. หม้อหุงข้าว มีวิธีการดูแลรักษา ดังนี้

๑) ตรวจสอบสายไฟ เต้ารับ และเต้าเสียบ ว่าชำรุดหรือไม่ ถ้าชำรุดห้ามใช้ เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุ ก่อให้เกิดการลุกไหม้ ไฟฟ้าลัดวงจร

๒) การวางหม้อหุงข้าวลงในหม้อชั้นนอก ควรตรวจให้แน่ใจว่าไม่มีสิ่งแปลกปลอมบนแผ่นทำความร้อน และถ้าผิวของกันหม้อหุงข้าวเปียกน้ำให้เช็ดให้แห้งก่อนวาง

๓) การถอดปลั๊กควรจับที่ตัวปลั๊ก การใช้สายไฟที่ไม่เหมาะสม เช่น สายไฟบิดหรือหัก อาจทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรได้

๔) การทำความสะอาดตัวหม้อชั้นนอกใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดเช็ดให้สะอาด แล้วใช้ผ้าแห้งเช็ดอีกครั้ง

๕) การทำความสะอาดหม้อชั้นในควรใช้ฟองน้ำนุ่ม ๆ กับน้ำยาล้าง

จานล้างทำความสะอาด ไม่ควรใช้วัตถุฝอยหยาบ เช่น ฝอยขัดหม้อ เพราะจะทำให้สารเคลือบผิวของหม้อชั้นในถูกทำลาย

๖) ไม่ควรทำหม้อชั้นในบุง เพราะจะทำให้ไม่สามารถสัมผัสกับแผ่นความร้อนได้สนิท ส่งผลให้การหุงไม่สมบูรณ์

๓. เตาไมโครเวฟ มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑) ตั้งเตาอบไมโครเวฟให้ห่างจากเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดอื่น เพราะระบบคลื่นแม่เหล็กจะรบกวนระบบการทำงานของเครื่องใช้ไฟฟ้าเหล่านั้นได้

๒) ทำความสะอาดภายในเครื่องทุกครั้งหลังจากใช้งาน เพราะจะมีเศษอาหารติดตามผนัง โดยใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดๆ เช็ดผนังภายใน ถ้าสกปรกมากใช้ผ้าชุบน้ำสบู่เช็ดออก

๓) นำจานแก้วและชามวางจานมาล้างด้วยน้ำอุ่นผสมสบู่ ตามด้วยน้ำสะอาด และใช้ผ้าเช็ดให้แห้ง

๔) ทำความสะอาดภายนอกเครื่องโดยใช้ผ้าชุบน้ำยาล้างจานหรือน้ำสบู่เช็ด ใช้ผ้าชุบน้ำสะอาดเช็ดตาม และใช้ผ้าแห้งเช็ดให้แห้งอีกครั้ง

๕) หมั่นตรวจสอบสายไฟฟ้าและปลั๊กไฟให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๔. ตู้เย็น มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

๑) ควรตั้งตู้เย็นห่างจากผนังอย่างน้อย ๑๐ เซนติเมตร เพื่อให้อากาศถ่ายเทและระบายความร้อนได้

๒) ไม่ควรเสียบปลั๊กตู้เย็นร่วมกับเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ เพื่อป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และโครงโลหะของตู้เย็นควรทำการต่อสายดิน

๓) ไม่นำของร้อนแช่ตู้เย็น และไม่เปิด-ปิดตู้เย็นบ่อยๆ เพราะความร้อนจากภายนอกจะเข้าไปทำให้ตู้เย็นทำงานหนักมากขึ้น

๔) การทำความสะอาดภายในตู้เย็นให้ถอดปลั๊กไฟออก นำอาหารในตู้เย็นออกให้หมด นำถาดรองน้ำและถาดชั้นวางในตู้เย็นออกไปล้าง ทำความสะอาดด้านนอก ใช้ฟองน้ำหรือน้ำยาทำความสะอาดเช็ดให้สะอาด ใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำบิดหมาดเช็ด แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้งสะอาดอีกครั้ง

๕) การทำความสะอาดหลังตู้เย็นและแผงความร้อนที่อยู่ด้านหลัง โดยใช้ไม้กวาดขนไก่ปัดฝุ่นออก เพื่อให้ถ่ายเทและระบายความร้อนได้สะดวก

๖) การทำความสะอาดด้านนอกตู้เย็นใช้ผ้าชุบน้ำสบู่บิดหมาดเช็ดให้สะอาด เช็ดตามด้วยผ้าชุบน้ำบิดหมาด แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้งอีกครั้ง

รู้หรือไม่

บริเวณขอบยางที่ประตูตู้เย็นนั้นเป็นจุดเสี่ยงที่สามารถเกิดเชื้อราได้มากที่สุด สามารถป้องกันได้โดยใช้น้ำส้มสายชูหรือเบกกิ้งโซดามาสมกับน้ำเปล่า และเช็ดทำความสะอาดก็จะช่วยลดปัญหาจากเชื้อราได้เป็นอย่างดี

๕. เตารีด มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

- ๑) ก่อนเสียบหรือถอดปลั๊กควรปิดสวิตช์ เตารีดเสียก่อน แล้วจึงปลดปลั๊กเตารีดออก และควรจับที่หวัปลั๊กเวลาดึงออก อย่าใช้วิธีดึงที่สายเตารีด
- ๒) เมื่อสายไฟฟ้าหรือชิ้นส่วนอื่นๆ ชำรุด ควรนำเตารีดไปให้ช่างตรวจสอบและซ่อมแซมเสียก่อนตามวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันอันตรายอันเกิดจากไฟฟ้าช็อก
- ๓) หลังรีดผ้าเสร็จควรถอดปลั๊กทุกครั้ง รอจนเตารีดเย็นลง ใช้ผ้านุ่มชุบน้ำบิดหมาดเช็ดทำความสะอาดเตารีด
- ๔) อย่าใช้ของมีคมหรือกระดาดทรายขูดรอยดำ คราบรอยไหม้บนแผ่นทำความร้อน เนื่องจากจะทำให้ผิวเตารีดได้รับความเสียหาย และเมื่อโดนความร้อนจะทำให้เกิดสนิมง่าย
- ๕) การทำความสะอาดเตารีดที่มีรอยไหม้ ใช้ยาสีฟันทาพื้นเตารีดที่มีรอยดำแล้วเปิดเตารีดให้ร้อน รอจนยาสีฟันไหม้ ปิดเตารีด ทิ้งไว้ให้เย็นแล้วใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดออก หรือใช้เตารีดเปิดความร้อนรีดบนใบตอง คราบไหม้และรอยไอน้ำจะหลุดออก

๖. เครื่องซักผ้า มีวิธีการดูแลรักษาดังนี้

- ๑) ตรวจสอบปลั๊กไฟว่ามีการชำรุด หลวม หรือหลุดหรือไม่ ถ้ามีต้องรีบให้ช่างมาซ่อมแซมก่อนนำมาใช้
- ๒) ซักผ้าตามปริมาณที่เครื่องกำหนด นำสิ่งของที่แหลมคมออกก่อนนำผ้าไปซัก เพราะอาจทำให้ตัวถังเกิดรอยขีดข่วนได้
- ๓) การทำความสะอาดภายในเครื่องซักผ้า ซึ่งตามปกติเครื่องซักผ้าจะทำความสะอาดภายในตัวเองอยู่แล้ว แต่ถ้าซักผ้าพิเศษ เช่น ผ้าที่มีแป้ง ผ้าย้อมสี ควรทำความสะอาดภายในถังซักอีกครั้งเมื่อซักผ้าเสร็จแล้ว
- ๔) การทำความสะอาดภายนอกเครื่องซักผ้า ควรใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดเช็ดให้สะอาด แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้งอีกครั้ง
- ๕) ปิดก๊อกน้ำหลังซักผ้าเสร็จแล้ว เพราะถ้าเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้แรงดันของน้ำอาจทำให้ท่ออย่างเสียหายได้

คำชี้แจง นักเรียนสังเกตภาพ แล้วเขียนบอกวิธีการดูแลรักษา

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

ทักษะกระบวนการทำงาน

ทักษะกระบวนการทำงาน หมายถึง การลงมือทำงานด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังนี้

๑. การวิเคราะห์งาน เป็นการพิจารณารายละเอียดงานที่นักเรียนจะต้องทำว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วนักเรียนมีความพร้อมที่จะทำงานนี้หรือไม่ ซึ่งถ้ายังไม่มีความพร้อมจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผู้รู้ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ค้นคว้าจากห้องสมุด

ตัวอย่าง การทำความสะอาดเครื่องเรือนที่ทำจากหนังผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของหนังแต่ละชนิด ขั้นตอนการทำความสะอาด และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาด

๒. การวางแผนในการทำงาน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป้าหมายการทำงานและขั้นตอนการทำงานไว้คร่าว ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการทำงาน

ตัวอย่าง การวางแผน การดูแลรักษาเครื่องเรือนที่ทำด้วยหนัง

๓. **การปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน** เป็นการลงมือทำงานของแต่ละคนตามแผนที่วางไว้

ตัวอย่าง

- ๑) การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อม ได้แก่ ไม้ปัดฝุ่น ผ้าแห้งสะอาด ฝืน น้ำอุ่น และน้ำยาเคลือบเงาเครื่องหนัง
- ๒) ลงมือทำความสะอาด โดยใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นบิดหมาด เช็ดให้ทั่วเครื่องหนัง เช็ดด้วยผ้าแห้งที่สะอาดอีกครั้ง นำผ้าแห้งที่สะอาดมาขัดน้ำยาเคลือบเงาเครื่องหนังปริมาณเล็กน้อย และขัดถูเครื่องหนังโดยการวนเป็นวงกลมเรื่อย ๆ จนทั่วบริเวณ โดยเฉพาะตรงจุดที่มีรอยแตกหรือรอยขีดข่วน แล้วใช้ผ้าแห้งสะอาดขัดเครื่องหนังอีกครั้งจนขึ้นเงาสวยงาม

๔. **การประเมินผลการทำงาน** เป็นการพิจารณาว่างานที่ทำเสร็จแล้วได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หากไม่ตรงให้ปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

**ตารางประเมินผลการทำงานสะอาดเครื่องเรือนที่ทำจากหนัง
ตามกระบวนการทำงาน**

ข้อที่	รายการการประเมิน	การปฏิบัติงาน		หมายเหตุ
		ได้ทำ	ไม่ได้ทำ	
๑	มีการศึกษาค้นคว้าก่อนการทำงาน			
๒	มีการวางแผนการทำงานที่ชัดเจน			
๓	ปฏิบัติงานต่างๆ ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้			
๔	มีการประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ			

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๔ คน ร่วมกันดูแลรักษาสมบัติภายในบ้านกลุ่มละ ๑ ชั้น ตามขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ได้แก่

๑. การวิเคราะห์งาน
๒. การวางแผนในการทำงาน
๓. การปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน
๔. การประเมินผลการทำงาน

การทำความสะอาดและจัดตกแต่งภายในบ้าน
ตามกระบวนการรักษาบ้าน

บ้านพักอาศัย หมายถึง สถานที่แห่งแรกที่มนุษย์รู้จักคุ้นเคย โดยใช้เป็นที่พักผ่อน ป้องกันแดด ลม ฝน และทำกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นจึงควรจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยที่สะดวก สะอาด ปลอดภัย ปลอดภัย ทำให้ผู้อยู่อาศัยสุขภาพดีทั้งกายและใจ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเป็นไปได้เพียงใดขึ้นอยู่กับสมาชิกในบ้าน ที่จะจัดและตกแต่งบ้านให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

การทำความสะอาดและการจัดตกแต่งบ้าน หากมีการวางแผนในการทำงาน จะช่วยให้ประหยัดเวลา ประหยัดแรง และสิ้นเปลืองทรัพยากรน้อยลง จึงควรปฏิบัติตามกระบวนการรักษาบ้าน ดังนี้

๑- สำรวจสภาพและบริเวณบ้าน

เพื่อตรวจสอบหาจุดที่ชำรุดต้องซ่อมแซม ปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่น ฝาบ้าน เพดานบ้าน พื้นบ้าน ถนน ท่อระบายน้ำ ห้องต่างๆ ภายในบ้าน สนาม เป็นต้น โดยจดรายละเอียดของบริเวณที่ต้องทำความสะอาดหรือซ่อมแซมปรับปรุง

๒. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำงาน

๒.๑ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด
เช่น ไม้กวาด กระป๋องน้ำ ผ้าเช็ด ไม้ขัดไม้ แปรงขัดพื้น

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด

๒.๒ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมแซม เช่น
ค้อน ตะปูไขควง คีม แปรงทาสี

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมแซม

๒.๓ อุปกรณ์ตกแต่งห้อง เช่น รูปภาพ ตุ๊กตา แจกันดอกไม้ โคมไฟ โต๊ะ เก้าอี้

อุปกรณ์ตกแต่งห้อง

๓. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข หลังจากทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการตรวจสอบงานที่ทำด้วยตัวเอง หรือให้ผู้ใหญ่ในบ้านตรวจสอบ เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ใช้ในคราวต่อไป ซึ่งอาจกำหนดเป็นตารางดังนี้

กิจกรรมที่ทำ	ผลการปฏิบัติ	
	ได้	ไม่ได้

ตัวอย่างตารางตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

ชื่องาน	วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้	วิธีการ	ผลการทำงาน		ผู้ตรวจสอบ ผู้ทำงาน	หมายเหตุ
			ดี	ควรปรับปรุง		
ทำความสะอาดห้องรับแขก	๑. ไม้กวาด	๑. ปิดปาก จมูก ด้วยผ้าป้องกัน	☺		คุณแม่	-
	๒. ไม้กวาด	ฝุ่นละออง สวมถุงมือ				
	๓. ไม้กวาด	๒. คลุมเครื่องเรือน ตกแต่งห้อง	☺		คุณแม่	-
	๔. ที่ตักผง	๓. กวาดเพดานด้วย ไม้กวาดหยากไย่	☺		คุณแม่	-
	๕. ผ้าขี้ริ้ว	๔. ปิดฝุ่นหลังตู้ โต๊ะ เก้าอี้ ภาพติด				
	๖. กระป๋องน้ำ	ผ้าผนัง โคมไฟ และของใช้ในห้อง	-	☹	คุณแม่	ควรใช้ แปรงเล็ก ปิดฝุ่น ตามซอกมุม
	๗. ถังขยะ					
		๕. กวาดพื้นห้อง โดยเริ่มจากมุมห้อง ได้ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ กวาดออกมา รวมกันแล้วใช้ ที่ตักผงตักไปทิ้ง	-	☹	คุณแม่	การกวาดพื้น ควรกวาดเบาๆ ป้องกันฝุ่น ฟุ้งกระจาย
		๖. ผ้าขี้ริ้วชุบน้ำ บิดแห้งหมาดๆ เช็ดฝุ่นออกจาก เครื่องใช้ประเภท ไม้ ส่วนเครื่อง ประดับอื่นๆ อาจ นำไปซักล้างให้ สะอาด ก่อนจัด เข้าที่เดิมให้เรียบร้อย	-	☹	คุณแม่	ผ้าขี้ริ้ว ควร บิดให้แห้ง หมาด หากใช้ ผ้าเปียกมากๆ จะเป็นคราบฝุ่น มองดูสกปรก